

Naar een nieuwe balans in toetsfuncties: Van formatief en summatief naar een continuüm van beslissingen

Landelijke leernetwerk programmatisch toetsen

8 december 2023

Bas Agricola, Marlies de Vos, Liesbeth
Baartman, Tamara van Schilt-Mol

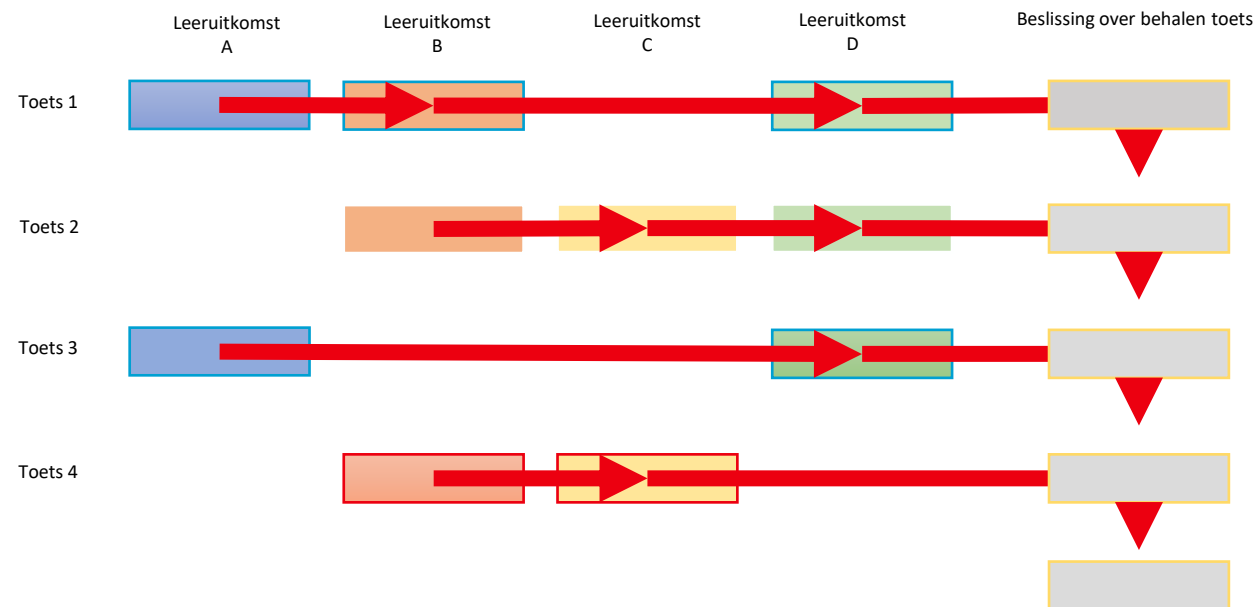

Introductie

- Bas Agricola, Marlies de Vos en Liesbeth Baartman
- HU Lectoraat Beroepsonderwijs
- Tamara van Schilt-Mol
- HAN Lectoraat Eigentijds Beoordelen en Beslissen

Conventionele beoordeling is gebaseerd op cijfers van door opleiding gekozen toetsvormen

Bron: Baartman, Van Schilt-Mol & Van der Vleuten, 2020

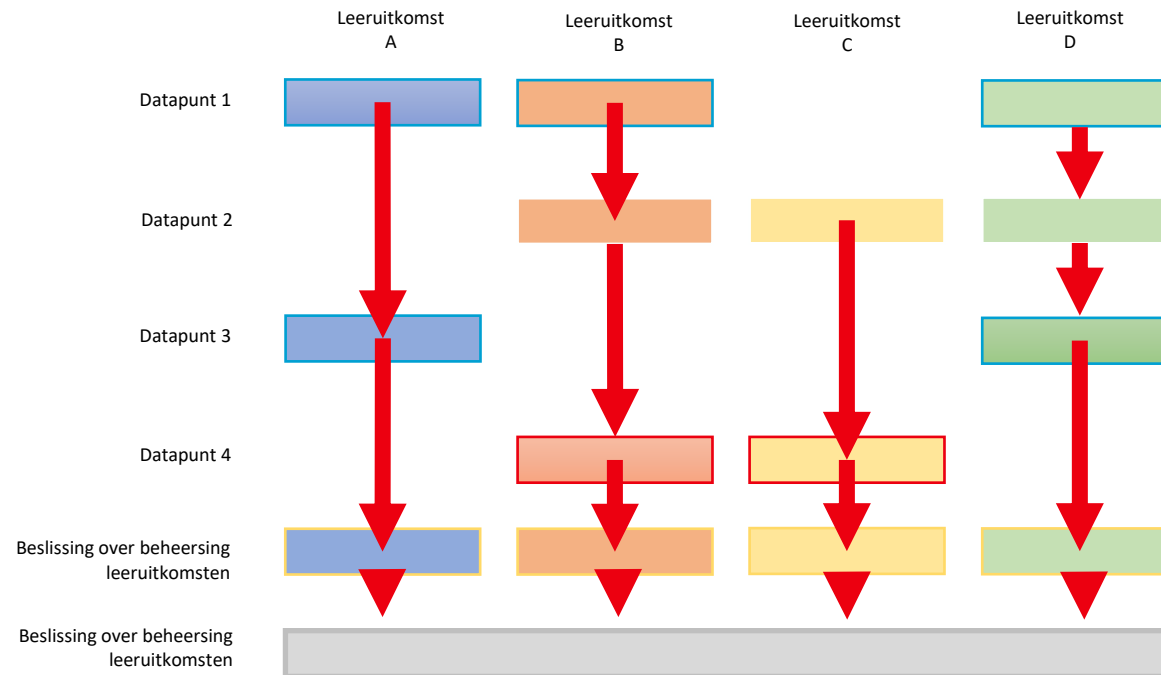
Formatieve en summatieve functie van toetsen

- Focus op zak/slaag beslissingen
- Stimuleren leren voor de toets
- Creëren een hoge toetsdruk
- Splitsen onderwijs en toetsing

Photo by [Eduard Labár](#) on [Unsplash](#)

Programmatisch toetsen is gebaseerd op informatie over studentprestaties met focus op leeruitkomsten

Low stakes

Medium stakes

High stakes

1 data point

Multiple data points

Many data points

Focus on feedback

Focus on diagnosis, new
learning goals

Focus on decisions

Principes van programmatisch toetsen (Baartman et al., 2020)

- Alle toetsvormen zijn slechts datapunten
- Elk data-punt richt zich op het optimaliseren van feedback
- Er is een mix aan verschillende datapunten
- Datapunten worden geaggregeerd naar leeropbrengsten
- High stake beslissingen zijn holistisch van aard

Bron:

- Baartman et al. (2022). Programmatic assessment design choices in nine programs in higher education. In *Frontiers in Education* (p. 738). Frontiers
- Heeneman et al. (2021). Ottawa 2020 consensus statement for programmatic assessment–1. Agreement on the principles. *Medical Teacher*, 43(10), 1139-1148.

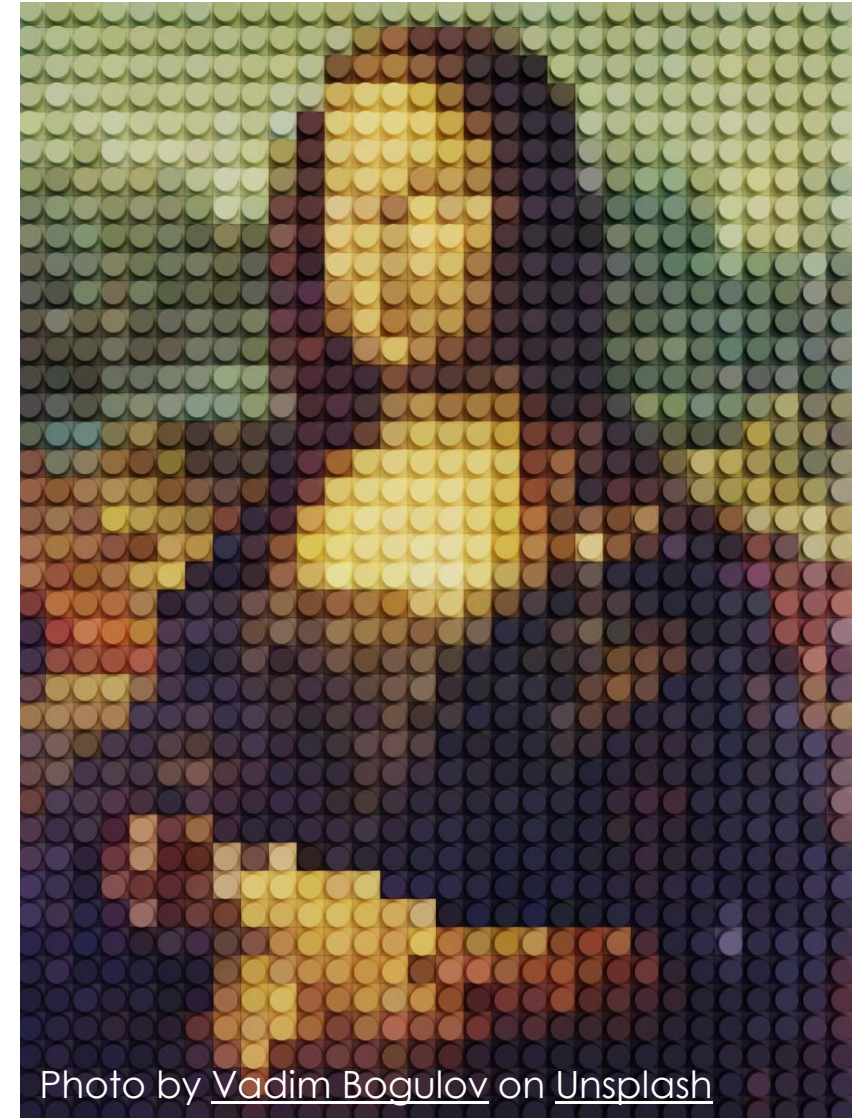

Photo by [Vadim Bogulov](#) on [Unsplash](#)

Principes van programmatisch toetsen (Heeneman et al., 2021)

Table 2. Final Ottawa 2020 consensus principles of programmatic assessment after input of the expert group and Ottawa attendees, changes as compared to Table 1 are indicated in bold.

1	Every (part of an) assessment is but a data-point
2	Every data-point is optimised for learning by giving meaningful feedback to the learner
3	Pass/fail decisions are not given on a single data-point
4	There is a mix of methods of assessment
5	The method chosen should depend on the educational justification for using that method
6	The distinction between summative and formative is replaced by a continuum of stakes
7	Decision-making on learner progress is proportionally related to the stake
8	Assessment information is triangulated across data-points towards an appropriate framework
9	High-stakes decisions (promotion, graduation) are made by in a credible and transparent manner, using a holistic approach
10	Intermediate review is made to discuss and decide with the learner on their progression
11	Learners have recurrent learning meetings with (faculty) mentors/ coaches using a self-analysis of all assessment data
12	Programmatic assessment seeks to gradually increase the learner's agency and accountability for their own learning through the learning being tailored to support individual learning priorities

Source: Heeneman et al. (2021) Ottawa 2020 consensus statement for programmatic assessment – 1. Agreement on the principles, Medical Teacher, 43:10, 1139-1148, DOI: 10.1080/0142159X.2021.1957088

Onderzoeksvraag

Studie A

1) Welke programmatische ontwerpkeuzes maken hbo-opleidingen die programmatisch toetsen implementeren?

Studie B

2) Welke overwegingen en ervaringen hebben opleidingen om hun gemaakte programmatische ontwerpkeuzes te verantwoorden?

Bronnen

Programmatisch toetsen - leernetwerk
703 followers
[View full page](#)

Programmatisch toetsen - leernetwerk
703 followers
4h •

Het leernetwerk Programmatisch Toetsen zal ook in 2023-2024 starten! Het leernetwerk programmatisch toetsen richt zich op opleidingen die bezig zijn met het ontwerp en/of de implementatie van programmatisch toetsen en op opleidingen die programmatisch toetsen al hebben geïmplementeerd. Er is in totaal ruimte voor 40 opleidingen.

Komend studiejaar starten we met twee groepen: in de eerste groep staat uitwisselen en delen van kennis centraal, de tweede groep zal zich - door het uitvoeren van praktijkgericht onderzoek - richten op op kennisontwikkeling.

Wil je meer weten? Of wil je je meteen aanmelden? Ga in beide gevallen naar het Forms-formulier: <https://lnkd.in/ejSRESJT>.

implementeren van programmatisch toetsen in studiejaar 2022-2023, waarbij programmatisch toetsen in de gehele opleiding wordt ingezet. De ervaringen met de pilot en de implementatie van programmatisch toetsen in het gehele programma worden gedeeld in dit portret.

Hogeschool Windesheim: Opleiding Oefentherapie – programmatisch toetsen ontwerpen voor een nieuwe opleiding (2022)

Oefentherapie is een nieuwe bacheloropleiding aan Hogeschool Windesheim die in september 2022 van start is gegaan met 62 studenten. Oefentherapie is een vak dat op holistische wijze naar de mens kijkt en zo wil de opleiding ook naar studenten kijken. Hierbij past de keuze voor programmatisch toetsen. In dit portret lees je meer over de ontwerpkeuzes die zijn gemaakt bij het opzetten van de nieuwe opleiding.

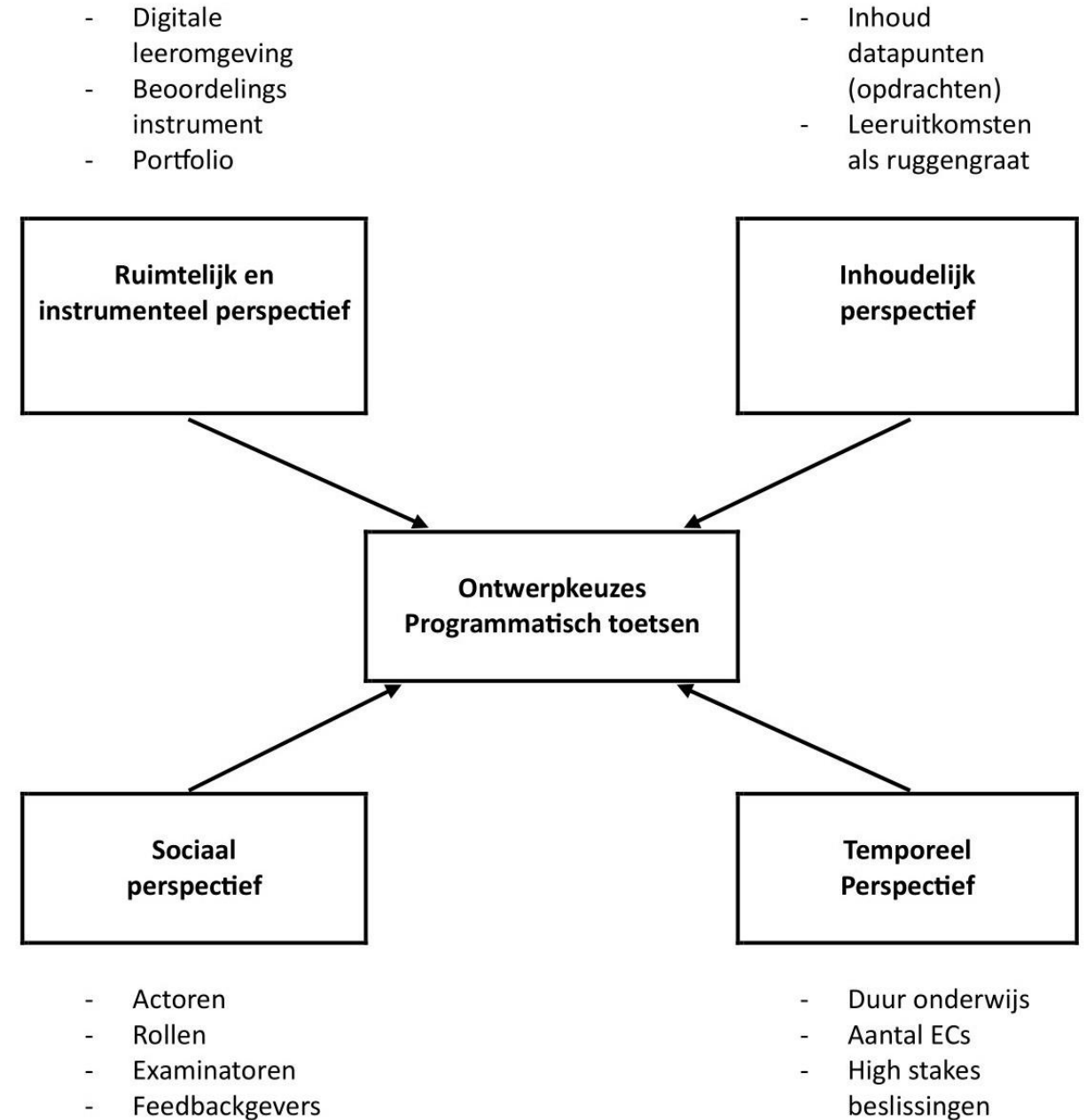
Hogeschool Utrecht: Opleiding Communicatie – als opleiding ingroeien in programmatisch toetsen (2022)

De bacheloropleiding Communicatie aan de Hogeschool Utrecht heeft al de nodige ervaring met programmatisch toetsen: in 2017 zijn ze gestart met het implementeren van programmatisch toetsen in het tweede leerjaar en ondertussen wordt in de gehele opleiding programmatisch getoetst. Elk jaar beginnen tussen de 150 en 200 nieuwe studenten aan de opleiding met in totaal ongeveer 600 a 700 studenten.

HAS Toegepaste Biologie: ambitieuze plannen voor programmatisch toetsen (2021)

PT als Ontwerpvraagstuk

- Ontwerp van leeromgevingen (e.g. Bouw et al., 2021)
- Van leren naar leeractiviteit
- Vier ontwerp perspectieven

Bron:

- Bouw et al. (2021). Designable elements of integrative learning environments at the boundary of school and work: a multiple case study. Learning Environments Research, 24(3), 487-517.

Methode Studie A

- Sequentieel mixed methode design (Morse, 2010): studie A-B

Studie A

- Data: 19 praktijkpublicaties van programmatisch toetsen
- Stap 1. Coderen principes van programmatisch toetsen (Heeneman et al., 2021)
- Stap 2. Coderen ontwerp perspectieven (Bouw et al., 2021)
- Stap 3. Thematische analyse van programmatische ontwerpkeuzes
- Analyse met Atlas-ti software

Principes Programmatisch toetsen x Ontwerpperspectieven

	Ontwerpperspectieven				
Principes Programmatisch Toetsen	A. Inhoudelijk	B. Ruimtelijk/ instrumenteel	C. Sociaal	D. Temporeel	Totaal
1. Geen zak/slaag, wel feedback	53	65	81	14	213
2. Datapuntenmix	103	62	19	17	201
3. Ruggengraat	176	22	2	9	209
4. Begeleiding	25	7	99	13	144
5. Eigenaarschap van studenten	34	25	81	14	154
6. Medium-stake	33	31	48	19	131
7. Proportionaliteit	14	9	1	25	49
8. Aggregatie	30	56	2	7	95
9. High-stake	107	85	103	30	325
Totaal	575	362	436	148	1521

11 Ontwerpkeuzes in Programmatisch Toetsen

1. Er zijn alleen vaste datapunten of er is ook gelegenheid voor vrije datapunten.
2. Alle feedbackperspectieven zijn vastgelegd of studenten kiezen zelf de feedbackperspectieven.
3. De inlevermomenten voor feedback liggen vast of zijn vrij gelaten.
4. Er zijn wel of geen self assessments als datapunt geprogrammeerd.
5. Kennis wordt wel of niet in datapunten geprogrammeerd.
6. Er is een feedback formulier dat verschilt per datapunt of het feedback formulier is hetzelfde voor alle datapunten.
7. Er is een medium stakes beslissing om alleen de ontwikkeling van de student in kaart te brengen of om een beslissing te nemen (bijv. over remediëring of go/no-go beslissing).
8. Tijdens de high stakes beslissing wordt elke leeruitkomst separaat beoordeeld of worden de leeruitkomsten als geheel holistisch beoordeeld.
9. Tijdens de high stakes beslissing wordt naast het portfolio wel of niet een prestatie van de student (cgi en/of presentatie) meegewogen.
10. De docent die het leerproces begeleidt (bijv. mentor, coach, slb'er) heeft wel of geen rol tijdens de high stakes beslissing.
11. De high stakes beslissingen vinden elke onderwijsperiode plaats (kwartaal) of elk semester of elk jaar.

Methode Studie B

Studie B

- Ontwerp: exploratieve casestudy
- Participanten: vijf (van de negentien) opleidingen uit studie A
- Instrument: semi gestructureerd interview protocol
- Metingen: overwegingen en ervaringen met de 11 ontwerpkeuzes
- Analyse: deductieve thematische analyse
- Resultaat: vijf rijke casusbeschrijvingen

Vragen over ontwerpkeuzes

- Welke ontwerpkeuzes zijn in jouw opleiding gemaakt?
- Welke overwegingen heeft de opleiding voor die ontwerpkeuze gehad?
- Welke ervaringen heeft de opleiding met de gemaakte ontwerpkeuze?
- Welke heroverweging van de ontwerpkeuze heeft er inmiddels plaats gevonden?

Overweging voor Ontwerpkeuze 1 om een Mix aan Vaste en Vrije Datapunten te Gebruiken

“We hebben vaste datapunten omdat er minimale eisen zijn waaraan de professional moet voldoen. Die eisen worden bepaald door de beroepspraktijk. Maar we hebben ook vrije datapunten, vooral omdat we relatief veel groepswork hebben. Die vrije datapunten zijn dan uitermate geschikt om studenten individueel te laten excelleren.”

Overweging voor Ontwerpkeuze 2 om vaste feedback perspectieven te gebruiken

“De opleiding heeft gekozen om de feedbackperspectieven vast te leggen omdat de datapunten die studenten maken gekoppeld zijn aan een lang ontwikkelproces in de opleiding. Dat gehele proces wordt begeleid door dezelfde beroepsproductbegeleider die is gekoppeld aan de student. Deze docent is betrokken bij het gehele proces.”

Overweging voor Ontwerpkeuze 3 om de inlevermomenten voor feedback vrij te houden

“De opleiding heeft ervoor gekozen om de inlevermomenten voor de datapunten, dus de momenten waarop studenten feedback vragen, vrij te laten: “We zien het portfolio als een soort winkelmandje dat aan het einde gevuld moet zijn. Maar wat de student er als eerste inlegt, dat bepaalt de student zelf.”

Overweging voor de Ontwerpkeuze 4 om Self assessments als Datapunt te Programmeren

“De opleiding heeft ervoor gekozen om selfassessments als datapunt te gebruiken. Het doel van deze datapunten is om studenten te selecteren die overschatters en onderschatters zijn. Zo zien onze docenten regelmatig studenten die hun werk al fantastisch vinden, terwijl de docent denkt ik weet het zo net nog niet. Die studenten kun je helpen om inzicht te geven in wat kwalitatief goed werk is. Aan de andere kant kun je onderschatters juist het vertrouwen geven dat ze op de goede weg zijn en niet zo onzeker hoeven te zijn.”

Overweging voor Ontwerpkeuze 5 om kennis als datapunt te programmeren

“In de praktijk, krijgt kennis in verschillende semesters in de opleiding nog op verschillende manieren een plaats: “In het ene semester is de kennis inderdaad meer geïntegreerd in de vaste datapunten zoals ontwerpen, in een ander semester wordt de kennis nog los beoordeeld met een kennistoets.”

Overweging voor Ontwerpkeuze 6 om een feedback formulier te hanteren dat deels gelijk is en deels specifiek

“De opleiding heeft ervoor gekozen om de leeruitkomsten (competenties) centraal te stellen in het beoordelingsformulier, waarin de leeruitkomsten zijn uitgewerkt in een single point rubric. Dit beoordelingsformulier wordt gebruikt voor alle datapunten, zodat studenten alle beoordelingen van de datapunten en verkregen feedback gemakkelijker kunnen meenemen naar volgende datapunten.”

Overweging voor Ontwerpkeuze 7 om een medium stakes beslissing in te richten dat is gericht op de ontwikkeling van de student en om een advise richting high stake beslissing te geven

“Tijdens de medium stakes beslissing bespreekt de student met de coach de leerdoelen, hoe daaraan is gewerkt en hoe het staat met de voortgang. Deze gesprekken vinden twee keer per semester plaats. De opleiding heeft gekozen voor deze vorm van medium stakes beslissingen om de student te begeleiden richting steeds meer zelfregulerend leren.”

Overweging voor Ontwerpkeuze 8 om ,tijdens de high stakes beslissing de leeruitkomsten holistisch te beoordelen

“De hoofdleeruitkomsten moeten allemaal “op niveau” worden aangetoond tijdens de high stakes beslissing, maar de stamleeruitkomsten mogen onderling gecompenseerd worden. Dit compenseren wordt alleen toegepast op niveau 1 (propedeuse) en op niveau 2 (hoofdfase, oftewel het tweede leerjaar). Op het eindniveau 3 kan de student niet meer compenseren en bekijkt de besliscommissie of alle leeruitkomsten “op niveau” zijn.”

Overweging voor de Ontwerpkeuze 9 om geen Prestatie van Student tijdens High Stake Beslissing te vragen

“Van onze studenten wordt niet langer verwacht dat ze een inspanning leveren tijdens de high stake beslissing. Die inspanning moet namelijk in de voorgaande zes maanden zijn geleverd en niet in een soort eindsprint tussen medium stake beslissing en high stake beslissing. Verder heeft de opleiding bewust niet gekozen voor een criterium gericht interview omdat het een enorme stresstest zou zijn voor onze studenten. Wellicht geschikt voor de opleiding Rechten omdat een hoge druk hoort bij het geven van een slotpleidooi. Maar voor ons heeft het geen toegevoegde waarde.”

Overweging voor Ontwerpkeuze 10 om de mentor tijdens de high stakes beslissing geen rol te geven

“In het oorspronkelijk ontwerp had de opleiding ervoor gekozen om het advies van de coach ook te delen met de besliscommissie. Op basis van de eerste ervaringen in het nemen van high stakes beslissingen heeft de opleiding er toch voor gekozen om (het advies van) de coach geen rol te geven in de high stakes beslissing. Uit deze ervaringen bleek dat de datapunten voldoende informatie opleverden voor de besliscommissie om een weloverwogen beslissing te nemen over de beheersing van de leeruitkomsten.”

Overweging voor Ontwerpkeuze 11 om de grootte van ECs waarover de high stakes beslissing wordt genomen te variëren

“De opleiding heeft ervoor gekozen om de high stakes beslissingen in het eerste jaar van de opleiding per semester te laten plaatsvinden en in het tweede jaar van de opleiding per jaar. In het eerste jaar heeft de opleiding twee onderwijseenheden van 15 EC en in het tweede jaar is een onderwijseenheid van 30 EC. De opleiding heeft hier voor gekozen omdat vrijwel alle studenten met een lerarenbeurs studeren en ze daarvoor aantoonbaar.”

Meer weten?

NAAR EEN NIEUWE BALANS IN TOETSFUNCTIES: VAN FORMATIEF EN SUMMATIEF NAAR EEN CONTINUÛM VAN BESLISSINGEN

Vragen?

bas.agricola@hu.nl

IMPACT YOUR FUTURE